

мия се включват 22 набора – от 18-и (родените през 1874 г.) до 39-и (родени през 1895 г.) включително. Всички повикани запасни, в т.ч. и немалък брой цигани, участват както във войната срещу Турция през 1912-1913 г., така и във войната срещу съюзниците през 1913 г. и са добре подготвени във военно отношения. Някои от наборите от началото на Първата балканска война до края на Първата световна война са в редовете на армията без да прекъсват военната си служба (Ганчев 1934: 10-15; Крапчански 1961: 112, 119).

Циганите наравно с всички останали войници се приспособяват към суровите условия на войната и съпътстващата оскъдица от храна, облекло, лошите битови и хигиенни условия. Участват във въоръжения конфликт напълно равностойно без оглед на вътрешно-религиозното си деление на християни и мюсюлмани. Някои от тях оставят костите си на фронта. Загиналите се погребват заедно с останалите български войници. Проявилите храброст се награждават с военни отличия, повишават се в звание, заемат младши строеви длъжности.

По време на Първата световна война войниците в българската армия получават парично възнаграждение, изразено в заплата, дневни пари и добавъчно възнаграждение. От една страна с него те имат възможност да посрещнат най-належащите си нужди, а от друга – да подпомогнат финансово своите семейства. На фронта те вземат парите си лично. На тези, които са уволнени, полагащото им се изпраща от ковчезника на полка. Войниците с разписка удостоверяват, че са го взели чрез общината. По същия начин семействата на загиналите, починалите от раните си, безследно изчезналите получават всичко което им е принадлежало, лични и полагащи им се вещи, заплати и дневни пари. В разписката най-често се вписват жените им (ТДА Сливен, ф.16-к, оп.1, а.е.122, л.97-98). В тази дейност държавата и армията като институции чрез областните и околийските управления, чрез общините и кметовете по места изпълняват докрай своите ангажименти към българския войн, независимо от неговото социално положение, етническа и религиозна принадлежност.

Освен полагащата се на войника заплата, властта компенсира в определени рамки прекъснатия от военната служба доход на семействата чрез финансова помощ. Подпомагането на войнишките семейства, вдовиците, сираците е важен социален въпрос гарантиращ спокойствие на фронта, запазване на гражданския мир и понасяне тежестите на войната. С право на подкрепа от държавата се ползва всяко войнишко семейство без приходи или разполагащо с недостатъчно такива. С Указ №407/ 30 ноември 1915 г. се утвърждава Правилник за подпомагане на нуждаещите се войнишки семейства през мобилизация и война. Създава се Централен комитет, а по-места – общински комитети. Помощта трябва да се дава предимно в натура – зърнени храни, брашно, картофи, топливо. Сумите се привеждат в БНБ и специални